SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 776
van **STEFAAN SINTOBIN**
datum: 21 juni 2022

---

aan **JO BROUNS**
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VerdienWijzer - Evaluatie

Eind 2021 werd door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) de VerdienWijzer gelanceerd, met als doel de Vlaamse landbouwer bij te staan in de zoektocht naar duurzame verdienmodellen. Op een schriftelijke vraag (nr. 409 van 18 februari 2022) en een vraag om uitleg van Joris Nachtergaele gaf voormalig landbouwminister Hilde Crevits al meer uitleg en cijfers inzake de VerdienWijzer. Zo gaf de minister onder andere aan dat de VerdienWijzer continu geëvalueerd wordt, wat de positieve en negatieve elementen waren in februari 2022, en dat deze in maart besproken zouden worden. Ook wist de minister te zeggen dat het ILVO per kwartaal een demo van de VerdienWijzer plande, ofwel tijdens een evenement ofwel bij een sectororganisatie, en dat het aantal gebruikers/bezoekers van de VerdienWijzer bijgehouden wordt.

Een project dat mogelijk aan de VerdienWijzer toegevoegd kan worden, is Claire. Claire staat voor Clean Air en mikt erop om aan de hand van credits de lokale CO_2-compensatie in België te bevorderen. De organisatie gelooft erin dat ze door korte CO_2-compensatieprojecten op lokaal niveau kan bijdragen aan een duurzame toekomst. Boerenbond en Milcobel behoren al tot hun partners, en ook enkele landbouwbedrijven zijn al in het project gestapt.

1. Wat is de huidige analyse van de minister van de VerdienWijzer, meer dan een half jaar na de oprichting ervan? Wordt deze nog steeds doorlopend geëvalueerd?
2. Wat zijn momenteel de positieve en negatieve elementen van de VerdienWijzer? Hoe verhouden deze zich tegenover de positieve en negatieve elementen die er waren in februari 2022, en die besproken werden in maart 2022, zoals geantwoord werd op schriftelijke vraag nr. 409 van 18 februari 2022?
3. Waar en met/voor wie werd de demo van de VerdienWijzer gehouden in het tweede kwartaal van 2022? Wat waren de reacties/algemene bevindingen van de organisatie/aanwezigen? Waar en wanneer zullen de demo's van het derde en vierde kwartaal dit jaar gehouden worden?
4. Hoeveel keer werd de VerdienWijzer sinds de lancering in december 2021 gebruikt? Graag een overzicht per maand. Hoe evalueert de minister deze cijfers? Acht hij het nodig om voor meer bekendheid te zorgen?
5. Beschouwt de minister het als een mogelijkheid om Claire toe te voegen aan de VerdienWijzer als mogelijk verdienmodel voor duurzame landbouw voor de Vlaamse landbouwers? Waarom wel/niet?

Vlaams Parlement

JO BROUNS
VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 776 van 21 juni 2022
van **STEFAAN SINTOBIN**

---

1. ILVO is op een participatieve manier aan de slag gegaan met het verbeteren van de VerdienWijzer. De tool wordt doorlopend geëvalueerd aan de hand van gesprekken met landbouwers die actief contact zoeken en feedback ontvangen na demonstraties voor het brede publiek.

2. Een half jaar na de lancering van de tool werd de feedback uit de eerste evaluatieperiode omgezet in een concrete lijst van verbeterpunten. Een voorbeeld van een positief element dat vaak wordt vermeld is dat de VerdienWijzer concreet en laagdrempelig is, en een goed instrument om academische kennis zo tastbaar mogelijk te maken voor de praktijk. De tool inspireert en zet aan tot gesprek. Een verbeterpunt is het ontbreken van enkele specifieke activiteiten, waardoor sommige verdienmodellen tot op heden nog niet volledig kunnen worden geanalyseerd met de VerdienWijzer. Een ander verbeterpunt is dat het doel en het gebruik van de VerdienWijzer nog beter kan toegelicht worden. Alle verkregen verbeterpunten werden aan de hand van een enquête voorgelegd aan experten in de sector. Hierdoor werd het belang van de verschillende verbeterpunten geëvalueerd en kan ILVO nu aan de slag met de meest prioritaire punten in de lijst.

3. In het tweede kwartaal van 2022 werd de VerdienWijzer gepresenteerd op een interne ILVO-studiedag. Doel was feedback te verwerven van vooral technische experten die vaak een goede affiniteit hebben met specifieke sectoren binnen de landbouw. 42 onderzoekers maakten op deze manier kennis met de VerdienWijzer en konden feedback geven.
   Daarnaast werd de VerdienWijzer gedemonstreerd aan een gemengd publiek van landbouwers en vertegenwoordigers van sectororganisaties op de infomarkt landbouwverbreding van de provincie Oost-Vlaanderen. Hier waren 95 deelnemers ingeschreven. Tot slot is de VerdienWijzer ook tweemaal gedemonstreerd in het kader van academische lessen aan een brede groep van studenten.
   Over het algemeen waren de deelnemers van deze demonstraties aangenaam verrast en geprikkeld om met de onderzoekers in gesprek te gaan over mogelijke verbeterpunten.

   De VerdienWijzer zal in het derde kwartaal nog gepresenteerd worden op FestILVO aan scholen en het brede publiek. In het vierde kwartaal wordt de demonstratie van de tool op de Agribex landbouwbeurs in januari 2023 voorbereid.

4. De VerdienWijzer werd tot en met 26/06/2022 in totaal 1049 keer gebruikt. Dit gaat om nieuwe gebruikers sinds de lancering in december vorig jaar. Tabel 1 toont het aantal nieuwe gebruikers per maand.

   ILVO streeft er naar om continu te blijven inzetten op meer bekendheid en neemt hiervoor verschillende initiatieven. Zo wordt de tool stelselmatig verbeterd op basis van verkregen feedback, met de bedoeling om op regelmatige basis met een nieuwe, verbeterde versie te komen. Daarnaast sluit ILVO zoveel mogelijk aan bij studiedagen om de VerdienWijzer te demonstreren en publiceert men artikels over de VerdienWijzer in de vakpers. Zowel de verbetering als de uitrol van de tool is een blijvend proces waar ILVO continu aandacht aan besteedt.

Tabel 1. Aantal nieuwe gebruikers per maand voor de VerdienWijzer sinds de lancering in december 2022

Maand (2021-2022)	**Aantal nieuwe gebruikers**
December	585
Januari	125
Februari	121
Maart	74
April	47
Mei	57
Juni (t.e.m. 26/06)	40

5. Ik acht het op termijn mogelijk om verdienmodellen rond koolstofopslag aan de VerdienWijzer toe te voegen. In de VerdienWijzer worden vandaag enkel activiteiten weergegeven die in de huidige landbouw al voldoende gevalideerd zijn. Het is bovendien niet de bedoeling om aan de hand van de VerdienWijzer één verdienmodel op te stellen of weer te geven voor koolstofopslag, maar eerder om een overzicht te geven van mogelijke activiteiten die vandaag gecombineerd kunnen worden in het verdienmodel van landbouwers. Eenmaal er verschillende mogelijke configuraties van verdienmodellen rond koolstofopslag gangbaar zijn in de praktijk, kunnen deze als tastbare activiteiten worden toegevoegd aan de VerdienWijzer.